

КРИМІНАЛЬНЕ ТА КРИМІНАЛЬНО- ВИКОНАВЧЕ ПРАВО. КРИМІНАЛІСТИКА

Бараш Євген Юхимович,
доктор юридичних наук, доцент,
Інститут кримінально-виконавчої
служби,
Україна, м. Київ
e-mail: evgen.barash@gmail.com
ORCID 0000-0002-4289-2719

Кревсун Олег Миколайович,
здобувач Харківського національного
університету внутрішніх справ,
Інститут кримінально-виконавчої
служби, Україна, м. Київ
e-mail: berizko@gmail.com
ORCID 0000-0001-8265-833X

УДК 343.8

КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧИЙ АСПЕКТ СУТНОСТІ ПРАВОВОГО ІНСТИТУТУ

У статті розглядаються та характеризуються правові інститути, субінститути та міжгалузеві субінститути кримінально-виконавчого права, які з точки зору як юридичної термінології, так і визначення змісту залишаються у вітчизняній науці всебічно не дослідженими й переважно згадуються у деяких наукових працях зарубіжних авторів. Термін «правовий інститут» уживається науковцями скоріше як термін авторитетного звучання. У зв'язку з цим уперше

надається визначення поняття «субінститут» та «міжгалузевий субінститут» кримінально-виконавчого права, трактується їх правовий зміст, виокремлюються види та притаманні їм ознаки.

Ключові слова: правовий інститут; субінститут; міжгалузевий субінститут кримінально-виконавчого права.

Бараш Е. Е., доктор юридических наук, доцент, Інститут уголовно-исполнительной службы, Україна, г. Киев

e-mail: evgen.barash@gmail.com ; ORCID 0000-0002-4289-2719;

Кревсун О. Н., сонскатель Харьковского национального университета внутренних дел, Інститут уголовно-исполнительной службы, Україна, г. Киев.

e-mail: berizko@gmail.com ; ORCID 0000-0001-8265-833X

Уголовно-исполнительный аспект сущности правового института

В статье рассматриваются и характеризуются правовые институты, субинституты и межотраслевые субинституты уголовно-исполнительного права, которые с точки зрения как юридической терминологии, так и определения содержания в отечественной науке остаются всесторонне не исследованы и упоминаются только в некоторых научных трудах зарубежных авторов. Термин «правовой институт» употребляется учеными скорее как термин авторитетного звучания. В связи с этим в статье впервые дается определение понятий «субинститут» и «межотраслевой субинститут» уголовно-исполнительного права, трактуется их правовое содержание, выделяются виды и присущие им признаки.

Ключевые слова: правовой институт; субинститут; межотраслевой субинститут уголовно-исполнительного права.

Вступ. Право, як і будь-яке суспільне явище, може бути предметом пізнання за умови, якщо правові норми, що є його складовими, будуть вступати у зв'язки з іншими правовими нормами, а не лише утворювати окремі елементи права.

Без комплексного дослідження взаємодії правових норм, їхньої ролі в регулюванні суспільних відносин неможливе розроблення ефективних правових заходів впливу на різні сфери суспільного життя. На жаль, належної уваги цьому питанню в Україні не приділяється. Вивчається, по суті, певна сукупність пов'язаних між собою норм права, але при цьому кожна з них, складаючи цю сукупність, досліджується окремо, без необхідного зв'язку з іншими нормами права [1, с. 6].

Разом із тим представлені в юридичній літературі результати наукових досліджень підтвердили наявність у галузі права таких правових норм, які беруть участь у регулюванні деяких суспільних відносин, виступаючи при цьому в сукупності своїй як єдине ціле. Такі норми права ми називаємо *правовими інститутами*, аналізу сутності яких і присвячено дану статтю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та постановка задачі дослідження. Серед науковців, які в тій чи іншій мірі зверталися до даної проблематики, слід назвати А. П. Гея (Andrii Pavlovych Hel), М. С. Жука (Maksym Serheevych Zhuk), Н. О. Левицьку (Natalia Oleksandrivna Levytska), А. А. Музику (Anatolii Ananiiovych Muzyka), М. С. Пузирьова (Mykhailo Serhiiiovych Puzyrov), В. Д. Філімонова (Vadym Donatovych Fylymonov) та О. В. Філімонова (Oleg Vadymovych Fylymonov),

Актуальність статті визначається насамперед тим, що специфіку функціонування правового інституту, субінституту та міжгалузевого субінституту кримінально-виконавчого права у вітчизняній науці наразі, на жаль, не розкрито. Більше того, «субінститут», як юридичний термін, до цього часу залишається недослідженим, а термін «міжгалузевий субінститут» науковцями взагалі не виокремлено. Тому першочерговим завданням даного дослідження є правове обґрунтування цих понять.

Мета і завдання дослідження – сформулювати дефініцію понять «правовий інститут», «інститут виконання покарання у виді позбавлення волі», «інститут звільнення від відбування покарання», «субінститут» і «міжгалузевий субінститут» кримінально-виконавчого права; визначити їх правову природу, принципи та ключові ознаки.

Виклад основного матеріалу. Інститути права не можуть виникати раптово, їх формування відбувається протягом тривалого часу, що є наслідком й умовою адаптації галузі права до умов соціального середовища. Кожен інститут, наприклад кримінально-виконавчого права, у своєму розвитку проходить кілька етапів: виявлення самостійної групи правових норм; її розвиток через формування спеціальних, уточнюючих, виняткових приписів; укорінення узагальнюючих для цієї групи правових норм положень; виклад цих норм у тексті нормативно-правового акта; їх редагування та узгодження з іншими нормами права; закріплення групи правових норм у структурній частині тексту КВК України.

Важливим аспектом, безумовно, є вивчення особливостей функціонування правових інститутів.

Наразі правові інститути кримінально-виконавчого та кримінального права у вітчизняній науці всебічно не досліджено. Більше того, визначення понять «правовий інститут», «система інститутів права», «критерії класифікації правових інститутів», їх структура, перспективи розвитку тощо зустрічаються лише в наукових працях російських авторів, а саме: у докторській дисертації і двох монографіях М. С. Жука [2] та в монографії В. Д. Філімонова і О. В. Філімонова [1].

Зокрема, В. Д. Філімонов і О. В. Філімонов вважають, що інститут кримінально-виконавчого права – це така сукупність правових норм, яка в цілях виправлення засуджених, їх соціальної адаптації, а також попередження вчинення нових злочинів, здійснює комплексне регулювання тотожних, однорідних, похідних від них та іншим чином пов'язаних між собою суспільних відносин у сфері виконання покарань або заходів кримінально-правового характеру [1, с. 244]. Таке визначення інституту кримінально-виконавчого права, на нашу думку, розкриває його соціальне та юридичне призначення.

Крім того, В. Д. Філімонов і О. В. Філімонов зазначають, що основною причиною формування інститутів кримінально-виконавчого права є виявлення суперечностей між інтересами засуджених та інших осіб, суспільства або держави. Ці суперечності мають свої особливості. Вони зумовлені іншими

суперечностями – суперечностями, що існують у свідомості осіб, які вчинили злочини. Притаманні цим особам антисуспільні властивості створюють небезпеку вчинення ними нових злочинів і за цією причиною потребують вироблення правових заходів щодо їх попередження.

Інститути кримінально-виконавчого права, як і інститути інших галузей права, формуються в законодавстві для задоволення соціальних потреб у розв'язанні суперечностей, що мають місце в суспільному житті. Соціальна необхідність в існуванні інститутів кримінально-виконавчого права і є підставою їх виникнення. Цю роль вона відіграє тому, що, по-перше, породжується відповідними соціальними суперечностями, по-друге, висловлює прагнення законодавця в установленні певних правових інститутів і, по-третє, відбиває зміст цих інститутів [1, с. 200-201].

Мета інституту кримінально-виконавчого права формується на основі завдань, що стоять перед органами, які виконують призначене судом покарання. Здебільшого вона визначається також потребою забезпечення такої поведінки засуджених, яка є необхідною для їх виправлення. Спочатку виникає потреба в конкретній поведінці суб'єктів суспільних відносин, а потім уже необхідність у правовому інституті, який регулює цю поведінку [1, с. 204].

М. С. Жук вважає, що логіка теоретичного аналізу інститутів повинна йти не по лінії «від кодексу до права», а навпаки, «від права до кодексу» з тим, щоб оцінити ступінь доцільності змісту та структури правового інституту [2, с. 8].

В юридичній науці вченими по-різному трактується зміст поняття правового інституту. Так, М. В. Цвік визначає його як стійкий комплекс юридичних норм, спрямованих на врегулювання відповідної уособленої сукупності суспільних відносин [3, с. 265], а Н. О. Левицька описує правовий інститут як комплекс нормативно-правових приписів, що регулює за допомогою специфічних правових прийомів і засобів певний вид чи сторону однорідних суспільних відносин [4, с. 2].

Незважаючи на відмінності у визначеннях, запропонованих вченими, для більш чіткого розуміння змісту правового інституту надамо дефініцію цього поняття: *правовий інститут – це відносно відокремлена група взаємопов'язаних між собою юридичних норм, які регулюють конкретний різновид однорідних суспільних відносин.*

Прикладом таких інститутів у кримінально-виконавчому праві є, зокрема, інститут виконання покарання у виді позбавлення волі (розділ III Особливої частини КВК України), інститут звільнення від відбування покарання (розділ V Особливої частини КВК України).

Крім того, в юридичній науці присутня відповідна класифікація правових інститутів, яка їх поділяє за:

1) *сферою поширення (або складом):*

- галузеві (виконання покарання у виді позбавлення волі);
- міжгалузеві (звільнення від відбування покарання);

2) *функціональною роллю:*

- регулятивні (виконання покарання у виді довічного позбавлення волі);
- охоронні (інститут кримінальної відповідальності);

3) *субординацією у правовому регулюванні:*

- матеріальні (інститут підряду);
- процесуальні (звільнення від покарання та його відбування) [5].

В. Д. Філімонов і О. В. Філімонов стверджують, що для правових інститутів кримінально-виконавчого права характерними ознаками є те, що вони:

- 1) визначають мету діяльності органів і установ, які виконують покарання та інші заходи кримінально-правового впливу;
- 2) визначають джерела правового регулювання;
- 3) визначають правовий статус засуджених;
- 4) визначають правове положення суб'єктів виконання покарання та інших заходів кримінально-правового впливу;
- 5) регламентують діяльність органів і установ, які виконують різні види покарань;
- 6) визначають як основну свою функцію – регулювання умов карально-виправного впливу на засуджених;
- 7) регулюють звільнення від відбування покарань;
- 8) визначають допомогу засудженим, звільненим від відбування покарань [1, с. 256–265].

Убачається за необхідне визначити, які ж саме правові інститути ми віділяємо в науці кримінально-виконавчого права?

На нашу думку, такими правовими інститутами можна вважати виконання покарання у виді позбавлення волі; виконання покарання у виді довічного позбавлення волі; виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі; звільнення від відбування покарання, врегульованих кримінально-виконавчим законодавством.

Указані перші три інститути – виконання покарання у виді позбавлення волі, виконання покарання у виді довічного позбавлення волі та виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, відносимо до галузевих правових інститутів кримінально-виконавчого права, а інститут звільнення від відбування покарання – до міжгалузевих, оскільки він регулюється нормами законодавства кримінального блоку (кримінального, кримінально-виконавчого, кримінального процесуального).

Разом із тим виникає логічне запитання: чому ми відносимо виконання покарання у виді позбавлення волі, виконання покарання у виді довічного позбавлення волі та виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, саме до інститутів кримінально-виконавчого права водночас, коли КК України також передбачає ці види покарань (ст. 51 КК України)?

Дійсно, КК України містить норми, в яких закріплено види покарань (позбавлення волі, блок покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, довічне поз-

бавлення волі тощо), проте порядок і умови їх виконання передбачено лише КВК України. Отже, ці види покарань створюють окремі галузеві правові інститути саме кримінально-виконавчого права.

Спробуємо надати визначення інституту виконання покарання у виді позбавлення волі крізь призму кримінально-виконавчого права.

Інститут виконання покарання у виді позбавлення волі – це оформлений відповідним чином структурний елемент галузі кримінально-виконавчого права, що становить систему кримінально-виконавчих норм, які підпорядковані принципам і завданням цієї галузі права, покликаних цілісно й ефективно регулювати кримінально-виконавчі відносини у сфері виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк.

Ознаками зазначеного правового інституту є: ідейно-нормативний зміст; множинність норм; відособлений предмет правового регулювання в рамках галузі права; взаємозв'язок ідей і норм для виконання завдань цілісного та ефективного регулювання правовідносин; спрямованість на виконання деталізованих внутрішньогалузевих завдань; зовнішнє оформлення норм у структурі актів, що становлять джерела кримінально-виконавчого права.

На підставі виділених ознак важливе місце посідає також структура цього інституту, що виглядає у формі певних ідей (принципів), в яких концентрується і формулюється змістовна сторона правового інституту; сукупності нормативних приписів, які відображають його нормативний характер; заснованих на цих ідеях і нормах суспільних відносин, що становлять собою реалізацію нормативних приписів та забезпечують відповідну функцію права.

Принципи правового інституту виконання покарання у виді позбавлення волі – це основні ідеї та вимоги, які лежать в основі його створення та застосування. Вважаємо, що принципи кримінально-виконавчих інститутів мають дві основні форми вираження. По-перше, вони можуть бути безпосередньо відображені в тексті нормативного правового акта і в цьому випадку набути статусу нормативних приписів, по-друге, ідеї та принципи можуть виражатися у формі доктринальних установок і положень та впливати на зміст і застосування інститутів кримінально-виконавчого права через правосвідомість суб'єктів нормотворення та правозастосування.

Окрім запропонованої дефініції поняття правового інституту виконання покарання у виді позбавлення волі та його характеристики, надамо також визначення інституту звільнення від відбування покарання.

Інститут звільнення від відбування покарання – це сукупність правових норм законодавства кримінального блоку (кримінального, кримінально-виконавчого, кримінально-процесуального), підпорядкованих відповідним принципам і завданням права у цих галузях і покликаних цілісно й ефективно регулювати кримінально-правові відносини у сфері звільнення від відбування покарання.

Із наведеного визначення стає зрозумілим, що правовий інститут звільнення від відбування покарання є міжгалузевим, оскільки містить норми різних галузей права.

Інститут звільнення від відбування покарання характеризується специфічністю правових норм законодавства; нормативністю змісту; наявністю взаємозв'язку відповідних норм права для забезпечення регулювання правовідносин у цій сфері; зовнішнім оформленням правових норм у структурі законодавчих актів тощо.

У загальній теорії держави і права, крім юридичного терміна «правовий інститут», присутній також юридичний термін «*субінститут*», який тлумачать як «самостоятельное подразделение отдельной части крупного правового института» [6, с. 334] або як «сукупність норм права, що відображає деякі особливості регулювання конкретного виду суспільних відносин, які перебувають у межах складного інституту» [5].

Необхідно зазначити, що В. Д. Філімонов і О. В. Філімонов також виділяють поняття «субінституту», визначаючи його як «составляющую часть правового института» [1, с. 238].

У вітчизняній юридичній літературі питання щодо виокремлення субінституту як елемента кримінально-правового інституту було актуалізовано, зокрема, А. А. Музикою. У відгуку на відповідну дисертацію А. А. Музика обґрунтовує доцільність застосування в аналізованих випадках поняття «субінститут судимості» (у межах правового інституту кримінальної відповідальності) замість поняття вищого рівня – «правовий інститут судимості» [7, с. 3, 10].

Отже, можемо визначити поняття «субінститут» і «міжгалузевий субінститут», які до цього, по суті, не досліджувались у кримінально-виконавчому праві, таким чином:

Субінститут кримінально-виконавчого права – це впорядкована сукупність правових норм, яка регулює конкретний вид суспільних відносин, що виникають під час відбування призначеного судом покарання та належать до конкретного правового інституту відповідної галузі права.

До субінституту кримінально-виконавчого права відносимо переведення засудженого в межах однієї виправної колонії та переведення засудженого з однієї виправної колонії до іншої. Вважаємо, що зазначені субінститути є структурними одиницями галузевого інституту виконання покарання у виді позбавлення волі, який закріплено КВК України.

У свою чергу, М. С. Пузирьов зазначає, що інститут зміни умов тримання засуджених до позбавлення волі на певний строк в межах однієї виправної колонії дозволяє реалізовувати один із основних принципів інституту виконання покарання у виді позбавлення волі – відбування засудженими всього строку покарання в одній колонії (ст. 93 КВК України) [8, с. 11].

Таким чином науковець уживає термін «інститут» зміни умов тримання засуджених у межах однієї виправної колонії замість терміна «субінститут»

зміни умов тримання засуджених в межах виправної колонії, що є складовою інституту виконання покарання у виді позбавлення волі.

А. П. Гель також стверджує, що доцільніше та коректніше вести мову про зміни умов тримання засуджених як про окремі інститути [9, с. 133], що є не зовсім переконливим.

Міжгалузевий субінститут кримінально-виконавчого права – це впорядкована сукупність відособлених правових норм кількох галузей права, що регулюють однорідні за своїм змістом суспільні відносини.

До міжгалузевих субінститутів кримінально-виконавчого права відносимо заміну невідбутої частини покарання більш м'яким та умовно-дострокове звільнення засуджених від відбування покарання. Згадані міжгалузеві субінститути кримінально-виконавчого права є складовими міжгалузевого інституту звільнення від відбування покарання, який регулюється нормами законодавства кримінального блоку (кримінального, кримінально-виконавчого, кримінального процесуального).

Висновки. Таким чином, у статті наведено перелік властивих правовому інституту ознак, визначено його структуру та принципи, а також розкрито сутність інституту виконання покарання у виді позбавлення волі, інституту звільнення від відбування покарання, субінституту та міжгалузевого субінституту кримінально-виконавчого права.

Справедливими видаються думки А. А. Музики з приводу кримінально-правової матерії: «Питання про кримінально-правовий субінститут пов'язане з необхідністю логічного упорядкування відповідних норм, тобто маємо вихід на їх систематизацію – наукову і законодавчу. Відповідно, йдеться про науково обґрунтований відбір критеріїв, за якими буде виконана така робота. Все це спрямовано на усунення прогалин і суперечностей у законодавстві, на досягнення правової визначеності закону» [7, с. 11].

Поза всяким сумнівом, зазначене повною мірою стосується і кримінально-виконавчих інститутів та субінститутів.

Викладені у статті ідеї та висновки можуть бути використані в навчальному процесі під час викладання навчальних дисциплін «Кримінальне право», «Кримінально-виконавче право», при підготовці підручників, навчальних посібників, у науково-дослідній та навчальній роботі студентів і курсантів.

Список літератури:

1. Филимонов В. Д. Институт права. Институт уголовного права. Институт уголовно-исполнительного права / В. Д. Филимонов, О. В. Филимонов. – Санкт-Петербург, 2011. – 280 с.
2. Жук М. С. Теоретические основы построения системы институтов российского уголовного права : монография / М. С. Жук ; под науч. ред. В. П. Коняхина. – Краснодар : Кубанский гос. ун-т ; Просвещение-Юг, 2011. – 127 с.
3. Загальна теорія держави і права : [підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / [за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина]. – Харків : Право, 2009. – 584 с.
4. Левицька Н. О. Нормативно-правовий інститут: розмежування із суміжними поняттями / Н. О. Левицька // Часопис Академії адвокатури України. – 2012. – № 14. – С. 1–5.

5. Інститути права. Підгалузі права [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1837081043115/pravo/instituti_prava_pidgaluzi_prava.
6. Общая теория государства и права. Академический курс : в 3 т [изд. 2-е, перераб. и доп.] / отв. ред. проф. М. Н. Марченко. – Москва : ИКД «Зерцало-М», 2001. – Т. 2. – 528 с.
7. Музика А. А. Відгук офіційного опонента доктора юридичних наук, професора на дисертацію Муратової Світлани Олександрівни «Судимість в системі інститутів Загальної частини кримінального права України» – Харків, 2015. – 17 с. // Архів науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України.
8. Пузырьов М. С. Диференціація та індивідуалізація виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / М. С. Пузырьов. – Київ, 2012. – 20 с.
9. Гель А. П. Зміна умов тримання засуджених в межах однієї виправної колонії / А. П. Гель // Підприємство, господарство і право : наук.-практ. госп.-правовий журн. – 2006. – № 5. – 173 с.

References:

1. Fylymonov, V. D. Ynstytut prava. Ynstytut uholovnoho prava. Ynstytut uholovno-yspolnytelnoho prava / V. D. Fylymonov, O. V. Fylymonov, – Sankt-Peterburg., 2011. – 280 s. [in Russian].
2. Zhuk, M. S. Teoretycheskye osnovy postroyeniya systemy ynstytutov rossiyskogo uholovnoho prava : monohr. / Zhuk M. S. ; pod nauch. red. V. P. Koniakhyna. – Krasnodar : Kubanskyi hos. un-t ; Prosveshchenye-Iuh, 2011. – 127 s. [in Russian].
3. Zahalna teoriia derzhavy i prava: [pidruchnyk dlia studentiv yurydychnykh vyshchyykh navchalnykh zakladiv] / [za red. M. V. Tsvika, O. V. Petryshyna]. – Kharkiv: Pravo, 2009. – 584 s. [in Ukrainian].
4. Levytska, N. O. Normatyvno-pravovyi instytut: rozmezhuвання iz sumizhnymy poniattamy / N. O. Levytska // Chasopys Akademii advokatury Ukrainy. – 2012. – № 14. – S. 1–5
5. Instytuty prava. Pidhaluzi prava [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://pidruchniki.com/1837081043115/pravo/instituti_prava_pidgaluzi_prava
6. Obshchaya teoriya gosudarstva y prava. Akademicheskiy kurs v 3-kh t [y zd. 2-e, pererab. y dop.] отв. ред. проф. М. Н. Marchenko. – Moskow :YKD «Zertsalo-M», 2001. – Т. 2. – 528 s. [in Russian].
7. Muzyka, A. A. Vidhuk ofitsiinoho opONENTA doktora yurydychnykh nauk, profesora na dysertatsiiu Muratovoi Svitlany Oleksandrivny «Sudymist v systemi instytutiv Zahalnoi chastyny kryminalnoho prava Ukrainy» – Kharkiv, 2015. – 17 s. / Arkhiv naukovy-doslidnoho instytutu vyvchennia problem zlochyynnosti imeni akademika V. V. Stashysa Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy. [in Ukrainian].
8. Puzyrov, M. S. Dyferentsiatsiia ta indyvidualizatsiia vykonannia pokarannia u vydi pozbavleniia voli na pevnyi strok : avtoref. dyser. na zdobuttia nauk. stupenia kand. yuryd. nauk; 12.00.08 / M. S. Puzyrov. – Kyiv, 2012. – 20 s. [in Ukrainian].
9. Hel, A. P. Zmina umov trymannia zasudzhenykh v mezhakh odniiei vypravnoi kolonii / A. P. Hel // Pidpriemstvo, hospodarstvo i pravo. Naukovy-praktychnyi hospodarsko-pravovyi zhurnal. – 2006. – № 5. – 173 s. [in Ukrainian].

Barash E. E., Doctor of Law, associate professor, Institute of penal service, Ukraine, Kyiv.

e-mail : evgen.barash@gmail.com ; ORCID 0000-0002-4289-2719;

Krevsun O. N., competitor of Kharkiv National University of Internal Affairs, Institute of penal service, Ukraine, Kyiv.

e-mail : berizko@gmail.com ; ORCID 0000-0001-8265-833X

The penal aspect of the essence of the legal institute

Law, like any social phenomenon, can be the object of cognition only if legal norms that is its components, will come into connection with other legal norms, not only to form separate elements of the law.

КРИМІНАЛЬНЕ ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО. КРИМІНАЛІСТИКА

Without a comprehensive study of the interaction between legal norms, their role in the regulation of social relations will be impossible to develop effective legal measures of influence on various spheres of public life. Unfortunately, proper attention to this issue in Ukraine is not given. Examined, in fact, a certain set of interconnected rules of law, but each of them, representing this population, is investigated separately, without necessary connection with other laws.

However, as presented in the legal literature, the research results confirmed the existence in law of such legal norms, which are involved in the regulation of certain social relations, being in its totality as an integrated whole. Such laws called legal institutions.

Legal institutions, subinstitutes and interdisciplinary subinstitutes of penal law, both from the point of view of legal terminology and from the point of view of defining the content, in domestic science remains thoroughly unexplored and only mentioned in some scientific works of foreign authors. The term “legal institution” is used by scholars more as a term authoritative sound. In this article, we first provide a definition of the legal Institute, subinstitute and cross-subinstitute of penal law, interpret the normative contents of the allocated inherent characteristics, focusing on the absence in domestic science studies on this issue.

Keywords: legal institute; subinstitute; interdisciplinary subinstitute of penal law.

Надійшла до редколегії 22.03.2016 р.